

Prisvinnere PMU

Anders Forsdahls minnespris

Anders Forsdahls pris går i år til to fremstående akademikere. Nasjonalt senter for distriktsmedisin sin ærespris ble delt ut for tiende gang under årets PMU, og den ble delt ut til to professorer som begge har gjort en markert innsats for helsetjenestene i Distrikts-Norge: **Steinar Hunskaar** (t.v.) og **Torben Wisborg** (t.h.).

Det kom inn hele fem nominasjoner til prisen i år. NSDM sin styringsgruppe besluttet derfor å gi prisen til to likeverdige vinnere. Både Hunskaar og Wisborg har utmerket seg med faglig dybde og bredde, de er begge raust inkluderende, men også modig insistende ledere og strateger med betydelig innpakt og integritet.

Begge har dessuten kombinert klinisk arbeid med undervisning, forskning, veiledning og påvirkningsarbeid lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Deres fagfelt inngår som viktige ledd i kjeden som redder liv.

Steinar Hunskaar er fastlege i Lindås kommune, professor i allmennmedisin ved Universitetet i Bergen og forskningsleder for Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin.

Torben Wisborg er overlege i anestesi ved Hammerfest sykehus, professor i

akuttmedisin ved UiT Norges arktiske universitet og leder for Nasjonal kompetansetjeneste for traumatologi ved OUS.

NFAs skribentpris

Aslak Bråtveit har fått NFAs skribentpris 2016. Vi allmennleger forbinder kollegial avtale med et dokument man har i en gruppepraksis, der økonomiske og administrative er regulert.

Aslak Bråtveit har en minst like viktig avtale med sin kollega: De har lovet hverandre å si i fra hvis de får vite at tilliten fra en pasient til den andre er truet eller tapt.

Han har skrevet om dette i spalten «Personlige opplevelser» i *Tidsskrift for Den norske legeförening*, og tittelen er «Tillit fått, mista og fornya».

Legen forteller om Olavs dødsleie der det skjer noe galt uten at han forstår det. Men

kollegaen får høre fra en pasient at familien til Olav er vonbrotne og kjente seg tråkka på, kollegaen holder avtalen og sier fra.

Hva gjør legen da? Han ringer sønnen til Olav og sier: «Det har skjedd noko som var feil, som har såra dykk og som eg treng høyra.»

Sønnen til Olav drar på det, og legen fortsetter: «Eg treng å lære av det som hende. Kan eg få møte dykk?»

Så forteller han om møtet og hva som skjedde.

Han skriver på nynorsk, og dere må lese det selv. Det er som en kort og vakker novelle. NFA håper at han vil fortsette å skrive!

2016

Årets løvetann

Anna Stavdal har de siste 25 årene hatt en ledende rolle i utviklingen av norsk og internasjonal allmenntilleggsmedisin. Bredt allmenntilleggsmedisinsk perspektiv kombinert med samfunnsansvar, strategisk talent og et aldri hvilende kritisk blikk gjennomgår arbeidet hennes som fastlege, organisasjonsbygger, veileder, underviser og debattant.

Anna Stavdal ble tildelt årets Løvetannpris og er her avbildet med avtroppende president i WONCA, professor i allmenntilleggsmedisin i Maastricht, Nederland, Job Metsemakers.

I fagpolitisk sammenheng er årets løvetann kjent som modig – diplomatisk når det er mulig, men også kompromissløs om det trengs. Få stiller seg likegyldige til hennes utspill og strategiske mål. Hun er kjent for å stille store krav til sine med- og motspillere og tåler dårlig intellektuelt slurv og politisk kameraderi. Årets løvetann skinner i blomsten og har orden på bladverket sitt.

Anna Stavdal ble valgt inn i styret i Norsk selskap for allmenntilleggsmedisin i 1994 og ledet organisasjonen i to perioder fra 1998. Den velkjente «Plakaten» med de «Sju teser for allmenntilleggsmedisin» står igjen etter henne fra denne perioden som en stadig aktuell påminnelse om fagets kjerneverdier. Årets løvetann har arbeidet syste-

matisk og synlig mot medikalisering og skadelige bånd mellom leger og legemiddelindustri, både på sine nasjonale og internasjonale arenaer.

I 2001 ble hun leder av stiftelsen Scandinavian Journal for Primary Health Care og var i forlengelsen av dette aktiv i å etablere Nordic federation for General Practice som ble stiftet i 2005 med henne som første president.

Siden 2010 har hun vært visepresident i WONCA Europe, og er fra 2016 president og faglig leder for Europas 600 000 allmenntilleggsleger. Det kan vi være skikkelig stolte av.

Anna er nå i RIO på WONCA World som leder for WONCA Europe. Prisen tas i mot av Annas alter ego, Elisabeth Swensen.

Medarbeiderprisen

Årets Medarbeiderpris gikk til **Ann Kristin Grønvik**. Bedømmelseskomiteen har bestått av: Heidi Lian Hem, Bente Rusten og Tove Rutle

Prisen kan tildeles en medarbeider som:

- Har en reflektert holdning til sin rolle og arbeidsplass. Hun/han ser legekantoret og oppgavene der som en helhet, og verdsetter teamarbeid.
- Har respekt for kolleger og pasienter, tar ansvar i kvalitetsarbeidet og evner å skape motivasjon.
- Har på en eller annen måte vært en inspirator for andre medarbeidere, også utover egen arbeidsplass.

Om kandidaten kan det sies det at:

- Hun er framifrå klinisk legesekretær, som kjenner alle, er ytterst profesjonell og dyktig i daglig pasienthåndtering, det være seg skranke, lab eller skiftestue.
- Hun har jobbet som forskningsassistent, hun har drevet med undervisning og logistikk i forbindelse med to akupunkturstudier.
- Hun har også bidratt til at allmenntilleggsmedisinske forskere har fått øynene opp for viktigheten av å ha med medarbeidere for å gjennomføre vellykkete RCTer.

Allmenntedisinsk forskningsfonds (AMFF) reisestipend

Forskningsprisen som er innstiftet av Allmenntedisinsk forskningsfond skal stimulere til norsk allmenntedisinsk forskning av høy internasjonal kvalitet.

Prisen skal tildeles en allmenntedisinsk PhD-stipendiat eller en kandidat som har disputert i løpet av siste 12 måneder, og gikk i år til: **Holgeir Skjeie** for prosjektet: «Big needles, small bodies – the absence of acupuncture treatment for infants in contemporary Shanghai: a qualitative study».

Vurderingskomiteen, bestående av førsteamanuensis ved Universitetet i Oslo, Eli Berg, og professor ved NTNU og UiT, Anna Luise Kirkengen, la følgende kriterier til grunn for tildelingen:

«Den tydelige allmenntedisinske relevansen, kvaliteten og originaliteten av det presenterte forskningsprosjektet, og forskerens formidlingsmåte.»

Prisvinneren valgte både et dristig tema og

en – for norske allmenn- og samfunnsmedisinske forskere – uvanlig fremgangsmåte: han ikledde seg rollen som deltakende observatør, attpå til utenfor en norsk kontekst, for å undersøke en praksis som er blitt integrert i den vestlige medisinen som et verktøy, en både teoretisk og teknisk «artsfremmed» behandling. Den er sprunget ut av et verdens- og kroppssyn og en behandlingstradisjon helt ulik den biomedisinske, nemlig klassisk kinesisk akupunktur. Vesten «adopterte» den som medium for mye som dens egen teori og praksis ikke kunne håndtere. Blant slike utfordringer var også spedbarn som ikke kunne roes eller trøstes og som bare skrek. Kandidaten har dokumentert at man i selve opphavlandet for denne metoden ikke bruker akupunktur på sped- og småbarn fordi den vurderes som potensielt smertefull.

Forskningsprisen fra Allmenntedisinsk Forskningsutvalg (AFU)

Prisen ble i år tildelt **Ellen Rygh** for prosjektet: «Bruk av snus og røyketobakk blant gravide i Agderfylkene».

Med forskningsprisen utheves og anerkjennes det beste frie foredrag som fremføres av en nykommer i allmenn- eller samfunnsmedisinsk forskning.

Prisen er et spleiselag mellom Norsk forening for allmenntedisin, Allmenntedisinske forening og Norsk samfunnsmedisinsk forening. Den skal stimulere til forskning og fagutvikling i primærmedisin blant primærleger som har liten forskningserfaring fra før. Prisbeløpet er på 15 000 kroner.

Komiteen bestående av Førsteamanuensis ved Universitetet i Oslo, Eli Berg og leder for AFU, Anna Luise Kirkengen, professor i allmenntedisin ved både NTNU og Universitetet i Tromsø, begrunner tildelingen slik:

- Denne kollega har identifisert et samfunnsfenomen som representerer en opplagt medisinsk utfordring
- Fenomenet har både allmenn- og samfunnsmedisinsk relevans

- Kandidaten har valgt en adekvat forskningsmetode
- Prosjektet er blitt fremlagt på en engasjerende måte.

Prisvinneren har latt seg lede av sitt samfunnsmedisinske kompass om hva som skjer i samfunnet og hvordan det avspeiler seg i nye utfordringer. Hun er ikke ny i faget, og hennes faglige gangsyn har trolig foranlediget hennes temavalg. Hun vet om betydningen av gravide kvinners levestandarder for deres ufødte og nyfødte barn. Derfor har hun fulgt endringer i kvinners bruk av nikotinholdige produkter før og under svangerskap. Det hun dokumenterer er oppsiktsvekkende og tillater å spørre om våre helseopplysningsstrategier er adekvate: antallet kvinner som bruker snus har økt i de siste par år, mest blant de yngste. Og blant disse fortsetter en av tre å snuse mens de er gravide. Forskeren har med dette påvist en trend i samfunnet som er bekymringsfull.

